

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 21. januar 2003

Folketingets repræsentant ved EU

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Tysk/fransk enighed om at EU i fremtiden skal ledes af to "præsidenter"

Tyskland og Frankrig har benyttet forberedelserne af denne uges 40 års jubilæum for Elysée traktaten til at nå til enighed om et fælles udspil til en reform af EU's institutioner i forbindelse med den kommende europæiske forfatningstraktat. De to landes ledere, præsident Jacques Chirac og den tyske forbundskansler, Gerhard Schröder, mødtes således i Paris den 15. januar for at diskutere den Europæiske Unions fremtid, og hvad der kan gøres for at bygge bro mellem de to landes traditionelt forskellige grundsyn på, hvordan magten skal fordeles i EU. De fælles tysk/franske tanker lanceres under betegnelse en "Føderation af nationalstater".

Den fransk/tyske tekst rummer flere interessante forslag, hvoraf nogle, men ikke alle har været nævnt i pressen.

Først og fremmest er de to lande enige om at anbefale de øvrige EU-lande, at EU i fremtiden skal ledes af to præsidenter. Den ene præsident skal stå i spidsen for Det Europæiske Råd, og den anden skal være præsident for Kommissionen.

De to lande foreslår yderligere, at EU i fremtiden vælger en EU-udenrigsminister med en diplomatisk tjeneste bag sig.

Endelig støtter de to lande Giscard d'Estaings forslag om, at der oprettes en Kongres, hvor nationale parlamentarikere og europaparlamentarikere en gang om året mødes for at få en dialog om Unionens tilstand.

En præsident i spidsen for Det Europæiske Råd

Tyskland og Frankrig foreslår, at Det Europæiske Råd for fremtiden vælger en fast præsident til at stå i spidsen for Det Europæiske Råd for en periode på enten fem år eller for 2 ½ år - med mulighed for at blive forlænget med yderligere 2 ½ år. Præsidenten skal kunne vælges af et kvalificeret flertal af Det Europæiske Råds medlemmer. Med 25 medlemsstater omkring bordet er der behov for, at stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd kommer til at arbejde mere effektivt og stabilt.

Præsidenten for Det Europæiske Råd skal have to hovedopgaver:

1. forberede og lede Det Europæiske Råds samlinger samt sørge for gennemførelsen af dets beslutninger
2. repræsentere EU på den internationale scene i anledning af møder mellem stats- og regeringscheferne under hensyntagen til Kommissionens beføjelser

Det Europæiske Råd skal fortsat være motoren i Den Europæiske Union og fastlægge de grundlæggende politikker og strategiske retningslinier for udviklingen i EU. Det Europæiske Råd skal ligeledes udstikke principperne for EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik - herunder spørgsmål vedrørende militære og forsvarsmæssige anliggender.

Kommissionen skal vælges af Europa-Parlamentet

Tyskland og Frankrig er samtidig blevet enige om at styrke Europa-Kommissionen. Dette skal bl.a. gøres ved at give Kommissionen og dens præsident øget demokratisk legitimitet og uafhængighed, hvilket foreslås gjort ved at lade Europa-Parlamentet vælge præsidenten med et kvalificeret flertal af forsamlingens medlemmer. Parlamentets beslutning skal dog endeligt bekræftes af stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd med et kvalificeret flertal.

Tyskland og Frankrig mener desuden, at Kommissionen skal gøres mere effektiv og beslutningsdygtig. De to lande foreslår derfor en mindre Kommission – uden at gøre det klart hvor lille den skal være. Men man ønsker ikke en kommission med en repræsentant fra hver medlemsstat. I stedet skal der indføres et rotationssystem, der stiller alle lande lige og som sikrer, at der er geografisk og demografisk balance med hensyn til hvilke lande, kommissærerne kommer fra.

Kommissionens formand skal selv sammensætte sit kollegium af kommissærer. Han skal ligeledes kunne beslutte at opdele kollegiet i kommissærer med fagporteføljer og kommissærer uden. Sidstnævnte skal i stedet udstyres med specifikke ad hoc opgaver eller funktioner.

Europa-Parlamentet skal styrkes som lovgiver

Tyskland og Frankrig foreslår, at Europa-Parlamentet fremover skal have styrket sine lovgivningsbeføjelser. Dette skal ske ved at gøre Europa-Parlamentet til Rådets medlovgiver ved at udvide anvendelsen af den fælles beslutningsprocedure til alle områder, hvor Ministerrådet træffer beslutninger med kvalificeret flertal.

Endelig foreslås det også, at Europa-Parlamentet får øget sine budgetbeføjelser overfor EU's såkaldte obligatoriske udgifter, hvor det i dag er Rådet, der har det sidste ord at skulle have sagt.

Forskellige former for formandskab for Ministerrådet

Tyskland og Frankrig ønsker den nuværende ordning med roterende formandskab for Ministerrådet i retning af et system med mere faste formænd. Skridtet tages dog ikke fuldt ud, men i stedet foreslås en model, hvor formandskabet varetages på forskellige måder afhængig af hvilke rådsformationer, som mødes.

F.eks. skal Rådet for almindelige anliggender have Ministerrådets "generalsekretær" som fast formand, ligesom møderne vedrørende udenrigspolitiske spørgsmål permanent skal styres af en EU-udenrigsminister.

Derimod foreslås det, at Rådene for "økonomi og finans", "eurogruppen" og "retlige og indre anliggender" vælger en formand for en toårig periode.

Der siges i papiret ikke noget om, hvordan formandskabet for de øvrige fagområder i Ministerrådet skal varetages.

De to lande ønsker at gøre beslutningsprocessen i Ministerrådet mere effektiv. Ministerrådet skal derfor som hovedregel træffe beslutninger med kvalificeret flertal. Og så skal Ministerrådet koncentrere sig om det væsentlige og ikke gå for meget i detaljer med lovgivningen, når det lovgiver sammen med Europa-Parlamentet. Der skal således være et vidtgående spillerum for Kommissionen og medlemsstaterne, når de skal gennemføre fællesskabslovgivningen.

Når ministre i Rådet lovgiver, skal deres møder være offentlige, mens dørene lukkes, når Rådet fungerer som udøvende myndighed.

EU-udenrigsminister i spidsen for EU's udenrigspolitik

Ifølge Tyskland og Frankrig skal EU fremover have en udenrigsminister. Udenrigsministeren skal erstatte den nuværende "høje repræsentant" i Ministerrådet samt Kommissionens kommissær for udenrigsanliggender. Udenrigsministeren skal understøttes af en europæisk diplomatisk tjeneste.

Udenrigsministeren foreslås baseret på idéen om en "dobbelt hat", som er foreslået af arbejdsgruppe VII under Det Europæiske Konvent.

Det indebærer, at udenrigsministeren skal udpeges af stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd med et kvalificeret flertal samt have tilslutning fra Kommissionens formand. Udenrigsministeren får desuden både status som medlem af Kommissionen og kommer til at stå for ledelsen af møderne i Ministerrådet, når det handler om udenrigspolitiske spørgsmål.

Beslutninger i EU's ministerråd vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik skal generelt træffes med kvalificeret flertal. Hvis en medlemsstat påberåber sig vigtige nationale interesser, skal udenrigsministrene dog være forpligtet til at udforske mulighederne for at finde en acceptabel løsning. Lykkes dette ikke, kan sagen sættes på dagsordenen i Det Europæiske Råd, som her kan træffe beslutning om en løsning med kvalificeret flertal.

Dog vil beslutninger med militære eller forsvarspolitiske implikationer fortsat kræve enstemmighed.

Kongres bestående af nationale- og europæiske parlamentarikere

Tyskland og Frankrig foreslår endelig lidt overraskende, at støtte Giscard d'Estaing forslag om at oprette en "Kongres" bestående af nationale parlamentarikere og europaparlamentarikere, som én gang om året skal afholde en debat om "Den Europæiske Unions tilstand". De to lande enedes om at foreslå, at Kongressen skal mødes i Strasbourg, og at møderne skal ledes af formanden for Europa-Parlamentet.

Tyskland og Frankrig er desuden parate til at støtte to andre forslag fra arbejdsgrupperne i Konventet om bedre inddragelse af de nationale parlamenter i EU. For det første støttes idéen om at lade de nationale parlamenter deltage mere direkte i kontrollen med EU-institutionernes overholdelse af nærhedsprincippet, via en såkaldt "early warning mekanisme".

For det andet skal man ved fremtidige reformer af EU-traktaterne inddrage de nationale parlamenter via indkaldelsen af et Konvent, som det der i øjeblikket arbejder under Giscard d'Estaings ledelse.

Med venlig hilsen

Morten Knudsen